

УДК 340. 113. 1

Василь Миколайович ПИВОВАРОВ,

доцент кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат філологічних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9642-3611>

МОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИПУСКНИКА ЗВО З ПРАВА

Актуальність. На сучасному етапі розвитку суспільства вагомим фактором інноваційного розвитку держави є модернізація системи вищої освіти у напрямі

підготовки конкурентоспроможних випускників, зокрема з права, здатних до сприйняття євроінтеграційних процесів. Реалізація Державної національної програми «Освіта (Україна XXI століття)» передбачає підвищення рівня професійної підготовки майбутнього фахівця правника, яка визначається сформованістю його мовної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Запровадження компетентнісного підходу до навчання є пріоритетним завданням вищої освіти. Випускники ЗВО (заклад вищої освіти) з права мають застосовувати отримані знання в різних життєвих і професійних ситуаціях, на практиці, у контактах із представниками свого фаху та іншими особами.

Сучасний етап розвитку вітчизняної вищої освіти характеризується реалізацією компетентнісного підходу (2), зокрема через формування професійної мовленнєвої культури щодо вимог знання державної та іноземних мов. Для розв'язання цього завдання закономірним є пошук нових рішень у сфері професійної мовленнєвої культури випускника ЗВО з права. Отже, виникає потреба у створенні й впровадженні такої системи, яка оптимізує зміст організації та управління процесом формування професійного мовлення.

Сучасні теорії й принципи фахово орієнтованої сутності мовленнєвої діяльності спеціаліста з права вважається одним із компонентів його професійної компетентності.

Актуалізація питання посилена Ратифікацією в Україні Угоди про асоціацію з ЄС (16 вересня 2014 р.) (3), новою редакцією Закону України «Про вищу освіту» (2), прийняттям і подальшим розвитком положень Національної рамки кваліфікацій (Постанова КМУ № 1341 від 23. 11. 2011 зі змінами) (1), які схарактеризовані в інтегральну компетентність як динамічну комбінацію знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і цивільних якостей, морально-етичних цінностей, які визначають здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти., знанням державної мови та правильним використанням її в усному та писемному спілкуванні.

Нова редакція українського правопису (5) кодифікує українську мову в соціолінгвістичному контексті. Отже, випускники ЗВО з права мають продемонструвати свої знання змін для підтвердження мовної компетентності. Важливо звернути увагу на переміни, наприклад, передавання звука [j] відповідно до вимови іншомовного слова буквою **й**, а в складі звукосполучень [je], [ji], [ju], [ja] буквами **є, ї, ю, я**, що стосується, зокрема, імен та прізвищ, які часто використовуються у праві. Зміни стосуються написання слів разом: *віцепрезидент, ексміністр, вебсайт* тощо, знання цього сприятиме демонструванню мовної компетентності фахівця з права. Відбулися зміни у написанні слів: *пів аркуша, пів міста, пів Європи*, але: *півáркуш, південь, півzáхист, півколо*, та ін., що також слід враховувати у професійній діяльності правника.

Цією модернізацією передбачено реалізацію принципів гуманізації вищої освіти, її демократизації, переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості випускника ЗВО з права, формування його професійних і мовних компетентностей.

Аналізу сучасної теорії та практики мовленнєвої підготовки випускників ЗВО дає змогу стверджувати, що відбувається розвиток теоретичних засад

формування у студентів мовленнєвої компетентності. Враховуючи зміни в українському правописі, потрібно шукати нові рішення у формуванні професійної мовної компетентності майбутніх спеціалістів з права, вдосконалювати механізми, які регулюють якість їх мовленнєвої діяльності. Нагальним є створення такої системи у ЗВО, яка оптимізує зміст організації та управління процесом формування професійного мовлення.

Висновок. Фахівці з права позитивно сприймають вимоги Національної рамки кваліфікацій та освітнього законодавства. Удосконалення мовної компетентності в системі правової освіти посідає особливе місце зважаючи на універсальну потребу відповідного володіння державною мовою всіма випускниками ЗВО з права, адже досконале володіння українською мовою, високий рівень мовленнєвої культури – невіддільна складова характеристики особи з вищою освітою.

Список бібліографічних посилань:

1. Національна рамка кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23. 11. 2011 р. № 1341 {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 509 від 12. 06. 2019}. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення: 24. 12. 2019).

2. Пивоваров В. М. Інноваційні складові впровадження компетентісного підходу у навчальний процес. *Актуальні питання інтелектуальної власності та інноваційного розвитку*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. (Харків, 21 березня 2014 р.). Харків: НДІ ПЗІР, 2014. С. 153–158.

3. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1678-18> (дата звернення: 10. 01. 2020).

4. Про вищу освіту. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004). Із змінами, внесеними згідно із Законами № 76-VIII від 28. 12. 2014, ВВР. URL: Про вищу освіту Ред. від 01. 01. 2019. URL: <https://zakon.help/law/1556-VII/edition01.01.2019/> (дата звернення: 11. 01. 2020).

5. УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС: Постанова КМУ № 437 від 22 травня 2019 р. спільним рішенням Президії НАН України (протокол № 22/10 від 24 жовтня 2018 р.) і Колегії Міністерства освіти і науки України (протокол № 10/4-13 від 24 жовтня 2018 р.) ЗАТВЕРДЖЕНО Українською національною комісією з питань правопису (протокол № 5 від 22 жовтня 2018 р.). URL: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna %20serednya/%202019.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna_%20serednya/%202019.pdf) (дата звернення: 05.01.2020).

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія

**25 РОКІВ СТАНОВЛЕННЯ СУМСЬКОЇ
ФІЛІЇ ХАРКІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ: СЛАВЕТНА
ІСТОРІЯ ТА ГОРИЗОНТИ
МАЙБУТНЬОГО**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(21-22 лютого 2020 року)**

**Суми – 2020
Видавничий дім «Ельдорадо»**

УДК 34
ББК 67
Р66

*Рекомендовано до друку вченою радою Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ,
протокол № 1 від 08 січня 2020 року*

Редакційна колегія:

Лукаш С. С., доктор юридичних наук, професор (голова редколегії);
Ващенко С. С., доктор юридичних наук, доцент;
Василенко В. А., кандидат філологічних наук, доцент;
Демиденко Н. М., кандидат історичних наук, старший науковий співробітник;
Дуравкіна Н. І., кандидат юридичних наук;
Колесник М. О., старший викладач;
Лук'янихіна О. А., кандидат економічних наук, доцент;
Панасюк О. В., кандидат юридичних наук, доцент.

Р66 25 років становлення Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ: славетна історія та горизонти майбутнього: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 лютого 2020 року, м. Суми) / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. – Суми: Видавничий дім «Ельдорадо», 2020. – 424 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «25 років становлення Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ: славетна історія та горизонти майбутнього» з проблем юриспруденції, економіки, філософії, історії, психології, лінгвістики, освіти, євроінтеграції на шляху сучасного державотворення в Україні.

УДК 34
ББК 67

© СФ ХНУВС, 2020 р.
© Видавничий дім «Ельдорадо», 2020 р.